

PlansystemDK - nyt plansystem for digitale plandata

Af Kirsten Elbo (EBST) og Henrik Larsen (MIM)

I regi af Servicefællesskabet for Geodata lægges der for tiden sidste hånd på et nyt plansystem, "PlansystemDK", til håndtering kommunale plandata. Hovedformålene med "PlansystemDK" er at skabe dels en simpel måde for kommunerne til at indmelde planer til staten, dels en let adgang for alle til kommunernes planer.

Arbejdet med PlansystemDK kan følges på hjemmesiden: www.plansystemdk.dk.

Planer sendes til staten ét sted

Med det nye Plansystem skal planer kun meldes ind til staten én gang og ét sted. Alle institutioner som i følge lovgivningen skal have planerne - samt andre som kommunerne ønsker skal have planerne - vil automatisk modtage besked om nye planer fra systemet.

Der vil blive arbejdet på at også krav om indsendelse af planer til arkivmyndighederne vil være opfyldt, når planerne er meldt ind i systemet. Endvidere arbejdes der på at sikre en sammenhæng med matriklen og tinglysningen, således at også fremtidens "tinglysning" vil være på plads, når lokalplanerne er registreret i systemet. Til dette formål samarbejdes med SFG's Nytækningsudvalg for Ejendomsdannelsen og derigenem med det igangværende tinglysningsudvalg.

Flere fordele for kommunerne

Som alle andre vil kommunerne i PlansystemDK kunne se planerne på baggrund af forskellige grundkort, hente planerne ned til egen PC eller koble sig på forskellige tjenester (WMS / WFS).

Kommunen vil kunne se egne planer i sammenhæng med andre kommuners planlægning. Herved bliver det blandt andet muligt at

lægge planer sammen på tværs af kommunegrænserne - fx i forbindelse med den kommende kommunalreform.

Fælles datamodel PlanDK2

PlansystemDK vil i første omgang indeholde kommunernes lokalplaner (byplanvedtægter mm.), kommuneplanrammer og zonekort. Både planernes egenskabsdata og den geografiske udstrækning vil være tilgængelig. Endvidere skal de juridiske plandokumenter vedlægges i form af pdf -filer (på sigt evt. i XML-format).

Eneste krav er, at data er bygget op efter den fælles datamodel PlanDK2! Denne datamodel er som bekendt udarbejdet via et samarbejde mellem Landsplanafdelingen, KL, KMS, EBST, Told&Skat samt repræsentanter for kommunerne. Datamodellen har været sendt til høring i 2004. Der er siden fremsendt forskellige kommentarer og ønsker til ændringer og udvidelse af PlanDK2. Det igangværende arbejde med fremtidens kommuneplanlægning vil i øvrigt også nødvendiggøre en revision i form af tilføjelser om fx anvendelsesbestemmelser for kommuneplanrammer i det åbne land mv.

På Plansystemets hjemmeside vil der være mulighed for at fremsende sådanne ønsker til hvordan modellen bør udvikle sig. En arbejdsgruppe omkring PlansystemDK vil løbende vurdere en fremtidig revision af modellen. En sådan revision vil ske på baggrund af en høring blandt kommunerne m.fl.

Der er udarbejdet en XML / GML-profil for PlanDK2, som vil blive godkendt som OIO/XML standard i samarbejde med Sektorstandardiseringsudvalget for Miljødata og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

Der vil blive flere muligheder for at indmelde planer i systemet. Planer kan registreres og digitaliseres online via almindelige interbrowsere, almindelige GIS-formater kan uploades og endelig kan der fremsendes en XML / GML -fil.

Der bliver også mulighed for masseupload af planer således at fx et samlet GIS-tema, som indeholder alle kommunens lokalplaner, kan uploades i "ét hug".

Afløsning af det eksisterende planregister

Systemet vil når det er færdigudviklet afløse det eksisterende planregister. Ved indmelding af planerne i PlansystemDK er også kravet om indmelding af plandata til et fælles register opfyldt.

Herefter vil det således ikke længere være nødvendigt at opdatere det eksisterende planregister.

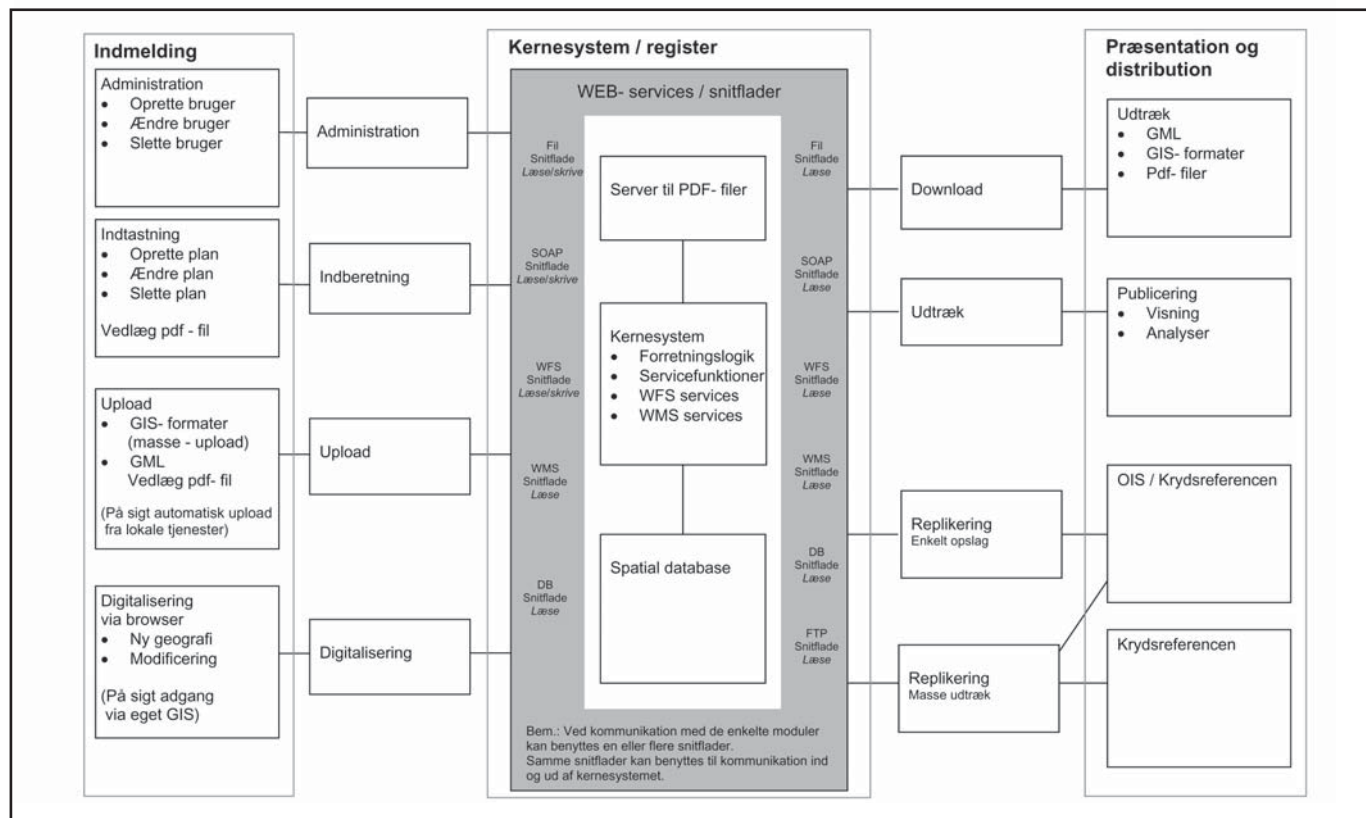
Fremtidigt krav om at benytte PlansystemDK

I foråret 2006 vil systemet blive sat i drift. Det vil blive et krav, at kommunerne skal melde planer ind til staten via det nye plansystem.

Dette vil fx ske via en bekendtgørelse med ophæng i planloven, som forpligter kommunerne til at melde planer ind til staten via PlansystemDK.

Adgang for alle til planerne

Ikke kun kommunerne vil få adgang til planerne. Det vil blive muligt for alle - borgere, virksomheder og offentlige myndigheder - at se planerne på kort, koble sig på systemet eller overføre planerne til egen PC (downloade planerne). Testkommuner melder p.t. data ind i systemet. Data for disse kommuner findes allerede i systemet, og der vil snart blive muligt for andre kommuner at lægge data ind i systemet.

Systemarkitektur for PlansystemDK. Figuren viser en skitse over logikken i i Systemarkitektur for PlansystemDK, men ikke nødvendigvis den helt præcise tekniske opbygning

Det er i datamodellen sikret, at der findes links til dels de juridiske plandokumenter, dels til fx de fulde kommuneplandokumenter på kommunernes hjemmesider. Der findes således muligheder for at udvikle sammenhængen mellem PlansystemDK og kommunernes "dynamiske" planer på hjemmesider. En speciel udfordring ligger i hvordan fremtidens juridisk gældende plan kan fremstå i digital form – en problematik som kræver samarbejde med justitsministeriet o.a.

I det udvalgsarbejde, der i øjeblikket forgår i regi af Landsplanområdet med deltagelse af KL m.fl., vil problematikken om fremtidens digitale planer blive rejst.

Samarbejde om PlansystemDK
Systemet er udviklet af som et projekt under Servicefællesskabet for Geodata. En følgegruppe bestående af Miljøministeriet, Erhvervs- og Byggestyrelsen og KL har sammen med en række kommuner kommet med forslag til udarbejdelsen af kravspecifikationen. Som konsulenter på opgaven samarbejdes med CarlBro A/S og LIFA A/S.

Den Digitale Taskforce har støttet udviklingen økonomisk.

Bidrag til fremtidens digitale forvaltning

Opbygningen af systemet sker efter principperne i den såkaldte Serviceorienterede IT-arkitektur (SOA), som anbefales af Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling. Dette betyder, at PlansystemDK vil kunne spille sammen med andre systemer i fremtidens digitale forvaltning.

Den overordnede IT-arkitektur for PlansystemDK fremgår af hosstående figur. Som skitseret er systemet modulært opbygget. Kommunikation internt i systemet mellem modulerne sker vha. SOAP/XML.

Eksternt vil systemet kunne levere data online vha. af WMS / WFS. Fra starten vil PlansystemDK endvidere levere plandata til OIS (den Offentlige Informations Server). Det er således de samme planoplysninger, der ses i de to systemer.

Sammenhæng med "Danmarks Miljøportal"

Endvidere koordineres med initiativerne i Projekt Kommunalreform og Digital Forvaltning (KDF) således at PlansystemDK vil kunne indgå i den planlagte "Danmarks Miljøportal" (se www.miljoeforvaltning2007.dk).

KDF har blandt andet igangsat initiativer som vil standardisere data vedrørende de nuværende regionplanteaer. De datamodeller som bliver resultatet af dette arbejde kaldes 'PlanDK3'. Også disse datamodeller vil blive til på baggrund af en høring blandt kommuner og andre. De standardiserede regionplandata vil blive centrale i fremtidens kommuneplaner og vil blive indarbejdet i PlansystemDK.

Note: I sidste nummer af Geoforum skrev Leif Højland Olsen og Claus Christensen om "Objektbaseret kommuneplanrammer i Greve Kommune". Her blev rejst er række væsentlige spørgsmål vedrørende PlanDK2, digitale planers juridiske status mv. Vi har med denne artikel om "PlansystemDK" bestræbt os på at indarbejde svar på disse spørgsmål, og vil i øvrigt medtage problemstillingerne i det videre arbejde med plansystemet, herunder i arbejdet med fremtidige revisioner af PlanDK2. I øvrigt opfordrer vi til, at interesserede besøger projektets hjemmeside, hvor spørgsmål og kommentarer er velkomne.

Kirsten Elbo & Henrik Larsen